

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Dumineacă, Foi'a, candu concedu ajutóriile. — Prețiul: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tiere esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasovu 7 Novembre 26 Oct. 1866.

Se prenumera la poste c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA Transilvania.

Blasiu, 30. Oct. 1866.

Serbarea de 26 Octobre.

Momentositatea dilei de 26 Oct. in carea se sanetisau antanii articolu de lege alu dietei din 1863/4 pentru inarticularea natiunei nostra de a patra natiune regnicolare si prin acéste se recunoscă solemnu si autonomia patriei nostra a Transilvaniei, si dreptulu coegalu alu limbei nostre romane in tóte afacerile patriei paua la treptele inaltului tronu, — e ou multu mai insemnata, decat se nu fia mai pututu insufleti si pre Blasieni la una deschinita celebrare a aceiasi; — si finca avemua se insemnau că incepulum solemnisarei la facutu nucleul, dar opidanii de sene, cari in preséra de 26 Oct. determinara in modu cum s'ar dice oficiosu as manifesta respectulu catra diu'a de 26 Oct. prin iluminatiune. si antistiu si facu dispusetiunile că particularii si respective toti locuitorii se implenesca acéste determinatiuni.

In preséra dilei de 26 Oct. iluminandu-se tóte casele opidului dupa precontielegera avuta concuse spre adaugerea si infrumusetarea solemnitatiei si tinerimea soolasteca dela institute de invetiamentu de in locu adunanduse in multime mare in piatiu si de sene, in ce'a mai frumosa ordine si intre aclamatiuni de: se traiasca Maiestatea S'a imperatulu, metropolitii romanilor, natiunea romana si toti barbatii, cari conlucră spre fericirea ei, — accompaniati si de band'a musicantilor din locu — cu unu conductu de tortia frumosu si in frunte cu flamurile natiunali s'a intorsu prin stradele principale ale opidului si incungurandu piatiu totu in asemenea ordene frumosa, s'a intorsu la treptele coridorului catedralei, unde unu teneru studentu de a VIII clase cu numele Ludovicu Ciatu in o vorbire cu multa exactitate si precisiune revocă in securu in memori'a auditorilor trecutulu tristu alu natiunei romane din Transilvania preste care a trecutu pana la anulu 1848; ii provoca se si intiparésoa adencu in mente diu'a de 15 Maiu 1848, candu romanulu aducundu-si amente de demnitatea sa omenescă sa dechiarat pre sene de natiune egalu iudereptatia a patriei, — si de 26 Oct. 1863 diu'a, in care Maiest. S'a imperatulu cu parentiesoa s'a bunavolientia si iubire de dreptate a sanctiunatu dechiaratiunea solemna a romanilor din 15 Maiu 1848 si o a prefacutu in trupu intarindu I-iulu art. de lege pentru inarticularea natiunei romane. — Si cu cuvinte insufletitore esaltandu folosulu limbei nationale, dulciti'a si sonorulu ei si provocandu pre auditori că credint'a catra dens'a se si pastrese pana preste mormentu inchiaia cu urari de: se traiésca casa dominitoria Austriaca, care in toti membrii sei s'a arata patona a natiunei romane si cu desclinire Maiestatea S'a imperatulu Franciscu Josifu I-lu carele bunatatea s'a catra natiunea romana si-o a manifestatu in modu si mai eclatante prin solemna intarire a legei de inarticularea natiunei romane. — Si a inchiaiatu ou asemenea urari, si asupra natiunei romane, asupra barbatilor ei mai insemnati si a intregei ei intielegentia, ce luora pentru prosperarea ei, ou ca:i se si fini ceremonialul de séra.

In diu'a urmatória adeca in iusasi diu'a solemna de 26 Oct. se mei accompaniara in modu activu la celebrarea solemnitatiei si corpulu profesoralu dela institutele de invetiamentu din locu celebrandu 9 insi cu 2 diaconi S. Liturgia in modu serbatorescu, sub carea in tempulu S. cunecature corulu studentilor a esecutatu cu armonia destulu de frumosa: Imnulu popular, si la capitolu S. Liturgie cantanduse: Marire

intru celi de susu. Ceremonialulu beserecescu s'a finitu cu rogatiunile indatenate basericesci pentru imperatulu, pentru Eppi, cleru si poporu. — Dar' in di atatu de solemna si momentósa pentru natiunea romana teneremea gimnasiale, opidanii si corpulu profesoralu nu si'a uitatu si de Cabulul Mecii natiunale a romanilor adeca de piatr'a libertathei (care de altimetreles se o marturismu dreptu nu se bucură de cercetarea si reverenti'a ce o merita din partea natiunei); — ci esindu la aceasi in campulu libertathei s'a insufletit, pentru caus'a natiunala cu focu nou cu intonarea viersului natiunalu: Descéptate romane, si cu vorbirea insufletita a unui teologu din anulu IV-lu cu numele Ioane Popu, care si am onore a o aclude spre publicare de se va poté 1) si alui A. Nicol'a stud. de a VIII clase si de acolo intorcanduse in sru frumosu mérsa si la escelenti'a s'a metropolitulu, inaintea caruia că inaintea unui patronu alu natiunei romane si barbatu de incredere alu Maiestaticei S'ale si'a manifestatu aderenti'a catra tronu si filiase'a plecare catra escelenti'a s'a catra toti mai marii si conducatorii natiunei romane. In urm'a acestor ceremonii antistiu si opidana cu corpulu profesoralu dela institute de invetiamentu din locu au compusu una deputatiune din 8 individi, cari mergandu la Esceletia s'a metropolitulu si in cunoscintiandulu despre aderenti'a opidanilor Blasiani si a corpului profesoralu catra tronulu Maiestaticei S'ale imperatului Franciscu Iosifu I si despre multiamit'a cu oare sunt detori catra Maiestatea S'a imperatulu pentru bunatatea parentesca, ou carea se 'ndură in diu'a de 26 Oct. 1863 a sanctiună solemnu I articolu de lege despre inarticularea natiunei romane intre natiunile regnicolare ale Transilvaniei, si lu rogară că prin Inaitulu gubernu se benevoliasca ale inaintă la Maiestatea S'a Imperatulu una adresa cuprendiatoria de atari manifestatiuni, si de rogare, că Maiestatea S'a se se indure a sustiné in contra tuturor atacurilor inimice drepturnile natiunei romane sanctiunate de catra insusi Maiestatea S'a, si spre prosperarea ulterioră a patriei si a natiunilor ei se se indure catu mai curandu aconchiama spre continuarea lucrarilor sale diet'a dela Sibiu din 1863/4 suspinsa in 1865. — Esceleti'a s'a Metropolitulu care din preuna cu veneratulu capitulu asistara si la tóta solemnitatea religiosa si asia luara preste totu parte in manifestatiunea solemna a dilei de 26 Oct., asecură pe membrii deputatiunei, că altoum li se voru implini dorintiele pe calea cea mai generala catu mai curendu, si asia veni deputatiunea numita a opidanilor si corpulu profesoralu esprimendusi indestulirea cu cate s'au intentat in locu spre solemnisarea dilei de 26 Octobrie.

b.

Cuventarea susu pomenita. 1)

Fratilor! Patru sute de ani de doriri si impilatiuni trecuta preste capulu natiunei romane. In 400 de ani planse cu lacrime de sange forta voce si gemetu, căce acestea ar' fi fostu una demonstratiune ce ar' fi provocatu in vigore legile barbare si strivitoria. Sustinu in se romanolu prob'a botesului suferintei cu tarie, energi'a nu i se franse, vitalitatea noi langedi si domnulu prea bunu, ce croesce destinele lumii dice: destulu, ajunga. Ideele anului 1848 adusa in vibrare tóte fibrele societátilor, petrunsera si emotiunára si simtirile celui obedatu prin despotismu. Se destepă si celu ce dormi aduncu, si freca ochii si cu incredere in Domnedieu si in sene eschiamá „la munca copii“! Unu cugetu, una simtire, una anema, unu sufletu batu in sute de milie de romani. Apostoli zelosi inundati prin lumin'a cerésca, prin norulu de aur, postati in capulu natiunei pasiescu preintre soople, scile si caribde cu pasi securi. In acestu locu santu pentru tóta suflarea nunumai romana,

ci si de ori ce limba, pentru insemnata istorica si sublimitatea simtiementelor dieoi de mila romani vrea cu una gura si de una data a-si exprime dorurile si aspiratiunile; si in adeveru că si pronunciă cu atat'a taria, cu atat'a malestare si imposantia, incat aplause simpatetice se inaltiara din animele romanilor imprasciati in tóte hotarale Europei, — si grigi si fioi de morte cuprinsera pre antagonistii cesi redicara divanurele pre ruinele fejocirei nostre, candu andu versulu poternicu, ce dice in faci'a Europei, in faci'a lumii, nu mai suntem tolerati in patri'a strabuna, in vechiulu pamentu, dechiaramu, că suntem natiune, dechiaramu, că nu vomu mai suferi despotismulu si pana la celea mai extrema numai egalitatea, fratietatea si libertatea ne voru poté pleca si conduce la infratire. Atunci cunoscă prea bunulu monarchu, cunoscă lumea, că dieu menirea natiunei nostra e a trai, a fi in nivelulu celor alalti cmeni, numai făpturi că si noi. Deunde in conscientia detoriei s'ale parentesci, in apreciutirea demnitatei romane, in recunoscerea fidelitatei nostre proverbiali, si atasiarei manifestate prin sacrificiulu a dieoi de milie de vieti umane ne dice: suntem egali inaintea lui Dumnedieu, fiti egali si inaintea legei si a lumii.

Doispredece ani trecusmu astfelu in egalitate, in egalitate in se de sarcine si imposite. Dupa acestea veni si tempulu de a se realiză dorintiele poporului, de a triumfa ideele reformatrice ale secului — si prea induratul nostru imperatru inca dede vieti'a constitutionale poporului sale. Opresorii seculari se incercă si acum cu rapiditatea lui Harpagon a ne inlatură, a nu liertă se ne potolim setea din sorgintele ce'lui oftamu din stravechime. Se frangui in se tentatiunile, se rumpu in cordarile, cadu tóte cercarile si silentie si adeverulu dorintielor nostre se inaltia cu fala. Monarchulu prea gratosu chiama si pre filii natiunei romane că se intre in templul, unde se forfeca venitoriulu si sortile, unde se croesce fericirea si vieti'a natiunilor, in templul din care furam eschisi 400 de ani.

Aici cu zelu si demnitate parentii patriei ne ascura vieti'a, ne garantă esistentia prin articululu I alu legilor fundamentali despre egal'a indreptatire si autonomia Transilvaniei. Dupa acestea ajunge diu'a marita, ajungu pasile natiunii romane, vine diu'a magnifica, diu'a menita de Domnulu, menita de gratia Inaltului Imperatru pentru incorporarea in parte, pentru facerea in trupu si carne a dorintielor manfestate in 15 Maiu. Aceasta e diu'a de 26 Oct. anulu 1863, aceasta e diu'a in care Monarchulu cu tóta solemnitatea si maiestatea imperiale ne face indigeni, ne face proprietari pamantului, patriei smulse cu insielatiune, ne face a ne bucură insine de cruntele ostenele, de amarite fatigia, ne sanctiunéza, fratilor, dreptulu de a trai in virtutea legilor naturei, ou limb'a-ne ocarita si indiosita cu atat'a crudime, alungata din insocire că atare monstro séu pestilentia in unu timpu atatu de indelungatu. Saltara atunci spiritele ce pentru acésta oferisera vieti'a, se redicara chiaru si umbrele celor 40 de milie perduți in aperarea acestor drepturi sante si nealienabile pentru a dice „se traiésca Imperatru.“

Aceasta di splendida, aceasta di momentósa in istoria si vieti'a nostra ne chiama mam'a natiune — a carei voce este de trei ori santa pentru orice romanu — a o eternisá, a o face di de serbare pana la terminulu natiunei, pana candu suflarile romane, voru abandoná pamantul. In eternisarea acestei dile se redicam fratiilor totudéuna din filii in filii rogatiuni fierbenti, rogatiuni umilite catra prea poterniculu Dumnedieu pentru prosperarea si glorificarea Imperatului si Inaltei Dinastie, pentru vieti'a si

fericirea confaptitorilor ei. Dar' trebuie fratilor si Domnilor se eternisam cu unu monument ce se spuna venitoriului, se spuna posterratei, cumea romanulu scie fi recunoscotoriu catra parentii si liberatorii sei, si cunosc acele ce'i constitue vieti'a. Acest'a ar fi unu fondu Francisou-Josefinu menit pentru redi carea unei academie romane de drepturi.

Fratilor! Limb'a e natiunea, fara limba nu este natiune, pana candu acest'a susta si natiunea traieste — bataru de multe ori numai vegetandu — ; dar' deca odata amutesce limb'a, atunci natiunea produce numai salci triste ce umbrescu mormentele romane; limb'a ince ce caracteriza cutare nationalitate e limb'a institutelor, e limb'a scientifica si intre acestea in sirul primu scienti'a ce se tracteaza in academia; locul unde — vai de ar mai veni una data acelui timpu — se mai desfasoare limb'a lui Cicerone splendorea si farmecul seu, se rusineze inimicu si se dovedesca, ca pota trupu la orice idea. Iuristi, judecatori, romani in semtiri, romani in fapte ne voru face natiunea tare si virenta, demna si capace de a culege fructele legilor gratiose. Fratilor! din picuri se face paraciu, din paraciu fluviu si din fluvia si sirioa marea cea mai fara margini. Insufletirea, miscarea in sufletu si vietia, entuziasmulu si sacrificiul au produs grandiosulu in lume, fara miscare si emotione nu este vietia, nu este aventu si progresu. Veniti dara se ne asternem in profitulu acestei idei — de securu imbelisugate in resultate fericitorie — pre altariul natiunei denariulu veduvei. Insufletiti de inaltaimea scopului, frati studenti! rogati pre toti on. D. prof. de clase ca se ve primessa ofrandele destinate pentru realizarea scopului, — er' voi fietori preuti cu crucea in frunte premergeti in totu ce e mare si frumosu incordati-ve si cu contribuire exemplaria ce le veti depune la ven. superioritate sem. demonstrati cameritati loculu ce ve adasta — si in urma cu toti prea on. Domni dovediti, dovediti ca Blasiul e leganul romanimei, si ca totu ce reforma si regenera natiunea cauta se se efertuze cu consentiul si insufletirea Blasiului. Conferiti dupa poteri si veniti cu totii se insufletim in tote laturele si direptionile si se dessteptam semtiul de sacrificiu, se inspiram cu tota zelulu, sufletu, in totu romanulu si cu deosebire in preutii imprasciati printre vetrele romane — cari credeau, ca neci estadata voru intardi a concura cu emulatiune si pre intrecrete — si estu modu se intemeliam sub patrocinu si soprainspectionea Escentiei Sale D metropolitu fundulu ce l'a dorit romanulu de atat'a timpu, Fundulu pentru care tieria mormentelor nostre va tresari de ploia binecuvantilor posteritatei, fundulu pentru care voru dice urmatorii cu mandria si satisfactiune „suntemu nepoti unoru parenti ce si-au cunoscute originea si trecutulu“, — fundulu prin numirea caruia ne vomu manifesta de nou cu eclatantia si tarie alipirea de tronu si inalta casa domnitoria, dela care avemu tote indulcire dorerilor, tote bunetatile, vietia si venitoriu. — De unde mai de graba se va sterge tota urma si suflarea natiunei romane, decatu fidelitea ei cat'a tronulu si Dinastia S'a, precum acest'a au arata-o atletii romani si cu ocaziunile mai deaproape pre campii de sange, unde braciele vingioasa romane cu eroismu si bravura lucrara intru a resfirar umbra ce veni se palesa nimbulu casei habsburgice, si a goniorii vigilosii ce scapara a perire. — Se traiesta Imperatulu!

Zlatn'a 29 Oct. 1866.

In 26 Oct. a. c. s'a serbatu in biseric'a gr. catolica de aici cu pietate cuvenita aniversari'a inarticularei natiunei romane. Despre eternarea ei cu banulu nationalu de alta data voi referi succesulu.

Ca unu ce curiosu veniu a vs insemná acum faptulu urmatoru: Cunoșterulu romanofagii de aici H. desacandusi tote argumentele — deca se potu numi argumente — si ne mai avendum altu mediulocu de resbunare asupra romanului, s'a apucat a maculá foile romane ce se afla in casin'a comună locală, facundusi icicolea observatiunile sale destulu de vamatatorie si grosolan, prin care fapta vedi bine nu face alt'a, decatu ca-si da insusi unele testimonia de felicul acesta: „Hsec documenta damus, qua si mus origine nati“; — si érasi: „Derivata, patris naturam, verba sequuntur.“

Noroculu ca „Gazet'a“ nu se pôrta la casa, ca-ci pana acum ar fi spantecat'o de dieci or; petruca trebue se sciti. Dle Redactore, ca „Gazet'a“ este unu ce nesuferibile inaintea ultra maghiarilor. — Mi am frementatu multu capulu ca se potu afla caus'a acestei netolerante; ma am ougetatu si la acea impregiurare: ca dora maghiarii ca pravoslavnici — catolici — buni se infiora de ea petruca a fostu candomba escomunicata; dara apoi de unde se'mi explicu acea, ca neci reformatii n'o vedu eu ochi buni?

Se poate ince ca le este urita din causa, ca — precum diou densii — nu reprezinta opinia publica a poporului romanu; ei! dar' apoi indresnescu pre umilitu ai intrebă: cum s'a potu templă ca „Gazet'a“ se traiesta 29 de ani, si inca totudéuna sustinuta de publiculu romanu? ??!!! Séu deca acest'a intrebare ar fi pre grea de resolvit, bine voliesca a'mi spune macar atat'a: ca care foia romana din Austri'a reprezinta opinia publica a poporului romanu? ca-ci dora numai nu voru ave frunta de a dice, ca la romani nu esiste opinie publica.

Si pana candu 'mi voru responde respectivii la acestea intrebari modeste, ve asigurezu Dlu meu, ca „Gazet'a“ este celu mai bine primutu organu de publicitate la romanii de pre aici; toti de tote partile te intrebă: „ce mai dice „Gazet'a“ — Fia deci, ca se'i devina sprinjirea catu mai caldurasă, ca acesta o cere interesulu si binele natiunii. — Quod super faxint! — Of.

S. Martinu (Dicsö-St.-Martou) 26 Oct.

Cu multa placere primescu condeiulu a mana spre a descrie serberea dilei de astazi, care di nu fara drepta causa o au redicatu natiunea romana din jndemnul propriu la rangulu celor mai mari serbatori de preste anu, ca-oi adi in 26 Oct. primindu Maiestaterea S'a prea induratulu nostru Imperatru si Mare Principe condeiulu a mana si sanctionandu art. I de lege, pe natiunea romana o au redicatu din pulberea servitutii, si aruncandu vestimentul de sclavu, o au imbracatu in vestimentu de cina, si relocatu in rangulu ce i s'a cuvenit de seculi in sirulu natiunitoru conlocuitore.

Inca in preséra din 25 Oct. prevestinduse prin tragerea clopotelor diu'a cea de multu dorita, poporul — care inca si din trecutu o a votu scire de acesta serbatore, doriea cu nerabde lumin'a aselei dile, in care i s'a datu vieti'a politica, ca cu micu cu mare se alerge la biserica si se redice rugatiuni catra atotopernicul pentu glorioul seu Imperatru, sub a cui parentesca ocarmuire redobindindusi numele, au inceputu a vietui.

Acesta di s'a serbatu cu putintiosa pompa in tote comunele romane din cuprinzulu acestui comitat, credindu ince, ca se va refera si din alte parti, me marginescu numai la D. St. Martinu, unde e concentrata si inteligint'a romana.

Dupa sevirsirea cultului divinu care s'a celebrato cu tota pomp'a, sub care s'a redicatu rugatiuni ferbinti catra Imperatulu Imperatorilor pentru indelunga vietia, sanetate si felicitrea Maiestatii Sale Imperatului Franciscu Iosifu I. alu toturor membrilor ai angustei case domnitore, si dupa intonarea „Marire intru cei de susu lti Ddien“ preotulu localu au tenu o cuventare amesurata dilei acestei atatu de momentos: pentru romani, in care memorandu pe scurtu istoria tragică a natiunei, si venindu treptat pana la stapanirea casei domnitore, la suirea pe tronu a Maiestatii Sale, si cu deosebire la diu'a din 26 Oct., apoi comparandu pe romanulu de adi, egala indrepatit, cu celu ce au vietuitu inainte de 1848, nu fara pricina s'a vediutu a isvorii ochii celor de facie, ca-ci romanulu intru recunoscintia balsamelor, ce iau cursu dela angusta casa domnitore, la pomenirea Imperatului seu, se imple de reverintie si devotione mai tare, ca evreulu candu audie de unu Moise, irlandezulu de unu O'Connel si americanulu de unu Washington.

Intr'acestu entuziasmu pietosu, pentru eternisarea dilei din 26 Oct., si petruca numele Maiestatii Sale Franciscu Iosifu I. se traiesta in gura poporului romanu pana atunci, pana candu prin valile Transilvaniei autonome se va mai audi vreunu versu in dulcea limb'a romana, s'a deschisut o subscriptiune pentru dedicarea unei academii de dreptate

ruri, la care inteligint'a au subseriat cu insufletire, dar' fiinduca si poporul s'a promisut a concurge cu denariulu seu, despre resultatul acestia altadata, pomenescu ince si acea, ca din partea inteligintiei din comitatul s'a proiectat a se substerne la Maiestate una adresa de multiamire pentru sanctionarea art. I de lege.

— n. —

Organisatiunea tienuturilor in Transilvania.

II. Pentrua cititorii carii nu voru fi avutu a face in tota vietia cu trebile noastre municipale nici asié precum au decursu acelea in comitatele feudalistice, nici in sasime, nici in secime, se se petrunda mai usioru despre importanta reformelor prin care sunt se treca tienuturile, adica municipiele tierii nostre, datu se vedem niente de tote, care fusesera attributionile loru pana la an. 1848. Din acestea se va cunoscute totuodata, cum catu aru trebui se perda municipiile din drepturile loru pentru casulu candu in monachi'a austriaca, prin urmare si in Transilvania s'ar introduce prin legi respondintatea ministeriala.

Adunarile municipale era in dreptu: 1. A'si compune statute, dupa care avea a si purta trebile sale in totu timpulu. 2. A primi, citi in publicu, lua la cunoscinta si eosecuta dispusenile (decrete, ordinationi, rescripte) venite dela gubernu, seu a si remustra in contra loru candu li s'ar fi parutu ca nu sunt legale si a nu le indeplini. 3. A da adeverintie locuitorilor din tienutu, petruca pe temeiulu acelora se si pota castiga pasportu. 4. In casu de a se vatama drepturile uneia seu alteia dintre municipalitati, a luga recursu la monarchulu ca midilociu de a parare comuna (Aprob. Const. P. 3. art. 1). 5. A infrena eosecele octasimii statiunate in tienutu. 6. Ingrijirea de veduvele boierilor in casu candu averile acelorasi s'aru administra ren. 7. A dispune ruperea seu stramutarea iezaturilor si morilor stricatiise pentru comune. 8. Denumirea comisarilor cercetatori dupa criminali s. a. si dare de instructiune pentru acestia. 9. Tragerea la dare de sarma a tutelor (epitropi) si recunoscerea orfanilor matori de maioreci (art. 52 din 1791). 10. Alegerea celor mai multi deregatori municipali sén deadreptulu, seu si prin candidare, petruca din cei candidati se denumesca monarhulu, defigera platii acestora si alegerea resedintiei tribunului municipalu si a platii judecatorilor. 11. Depunerea juramentului omagialu catra monarchulu. 12. Recursu pentru restituirea mosilor ocupate de fisculu. 13. Statorirea si repartitiunea speselor recerute la trebuintele diulaintru ale municipalitatii. 14. Alegerea judecatorilor municipali. 15. Cercetarea protocolelor dela toti functionarii primari si subordinati. 16. Ecasminarea asesorilor si jurarea loru. 18. Deliberarea si aducerea de sententia in unele cause de procesu. 18. Alegerea deputatilor la dieta cate 2 in 27 tienuturi, in care era impartita tiéra si — verificarea loru. 19. Dare de instructiuni la deputatii alesi pentru dieta, votarea de neincredere in casu de a nu se tiené de instructiuni si rechiamarea loru. —

Membrii adunarilor municipali era in comitate pana la 1848 toti privilegiati incepandu dela grafi si baroni pana la cei din urma armalisti opincari si nu odata s'a intemplat, sa cocierulu si lacaulu de pre capra fiindu si ei nobili, au votatu alatura cu Luminati'a si cu Lustriatea sa, cu Nagyságos si Meltságos, era poporulu lipsit de diplome boieresco nu luga nici o parte din vieti'a municipala.

Voindu cineva se afle si mai pre largu atributiunile municipale din Transilvania, va fi silitu a le cauta in cartile de legi, in statutele comitatelor, in ale sasilor, in Regulamentele acestora dela 1795—1805, in datele scrisoare si nescrise ale secolilor*), osea ce si trebue se faca oricare pretinde a se numi patriotu transilvanu, seu inca tocmai a sua parte la trebile publice si chiar la legislatiunea tierii, petruca prea dreptu are „Kol. Kózörö“ deca dice la unu locu, cumea generatiunile mai june nu se mai occupa nicidecum cu drepturile vecchi ale tierii nostre, era in alta numera adaugate, oa pana in dilele nostre mai multu numai foile pu-

*) Vedi intre altele profes. Alex. Dozea Erdélyi jogtan. — Prof. Scholler v. Libloy Rechtsgeschichte I. und II. Bd. Acelasi: Materialien zur siebenbürgischen Rechtsgeschichte. Hermannstadt. 1862.

blice maghiare si literatură maghiara s'a ocupat cu organisația și cu reformele municipale. Anume romani pre catu timpu era sclavi politici, avea, precum mai observaseram aerea, o singura tientă: emanciparea națională. Prese acăsta se mai incubă la noi o idea fără ratacita si totuodata pericolosa, că si cum adica tota organisația municipală a Ungariei, Transilvaniei, Croatiei etc. ar fi curata numai fapta de mani unguresci, prin urmare hoc ipso prese totu rea. Asemenea opinioni vedescu o grăsa nesciintă. Se'si ia oricine otenetă de a cerceta si studie organismulu municipiilor antice romane avute atatu in Itali'a, catu si in provincii, se afle ou de ameruntulu, catu a treentu in acăsta ramura a vietii publice dela Romani la Germani si catu a imprumutat apoi de ecs. St. Stefanu pentru Ungari'a dela Germani, se nu vede nimici, ca consiliarii cei mai deaproape ai primilor regi unguresci au fostu episcopii adusii din Itali'a si din unele parti ale Germaniei; se nu'si pregeze juriștii si legistii a trage paralela intre organizația municipală dela noi si intră celu din Principatele romanesce, care n'au statu nici ordinare sub administratiune ungură, — apoi se vedia catu mai remane din intrăgă organizația a comitatelor curata ungurescu. Lăsămu ca maghiarii n'au intrat nicidecum deodata in acestea tieri, ci s'au intinsu numai cu incetisiorulu prese muntii de catra Galiti'a si Bucovina pe siesuri inainte, dar' apoi oriunde au gasitul locuitorii — si au gasitul prese totu — aceiasi era si organizația cu multe sute de ani mai nante. Mai anume municipiile romane in mană toturor vandalmeloru isi lasaseră urmele loru nesterse prese totu pe unde au fostu colonii romane atatu in Panoni'a catu si in Dačia dincăsi si dincolo de Dunare. Națiunea maghiara nu aduse din Asă'a nici unu felu de organizație municipală intru intielesulu Romei, ci ea si-a insusit mai auteu o parte mare din asiediametele si datinile slavilor pe carii iau aflatu in tiéra si carii mai prese totu avea locuitie statatore, adica sate seu cum le mai numescu ei g r a m a d a, era asiediamete politice mai corespondiente au strabatut la maghiari fără anevoie si numai alatorea cu strabaterea Cristianismului. Inse fia si venită organizația municipală si intrăgă constituție a tierii in cursulu atatoru văcuri ori si deundă, datează principala a noastră si o filioru nostru este cu totulu altă: a pune pe pără de probă a mintii sanetoase si a rationii de statu articulu, paragrafu de paragrafu, a pastra totu ce se afia bunu si a curati totu ce se cunoscă a fi neomenosu, nedreptu, asupritoru si barbău, éia in locul reului a substitui altele bune. Asă intielegu eu problemă noastră, că romani si că fi ai patriei acăstei o numescu eu reformă; pentru acăsta susese numitu in vară din an. 1863 vendicatoru candu am asemenea tu diplomă leopoldina, din a cu o cetate tare inse in unele parti ale ei statu plina de ruine, catu si angusta, care trebuescu neaparatu curatite, reparate, reformate intieptiesce, pentru se incapa si naținea romană si cele două confesjuni ale ei intrenă, adica se se facă aceea ce se determină respicatu si in actele de statu din 20 Oct. 1860: Schimbări sfundu tăietore. Si cine nu'va numitu vendictori? Unul că acela, carele in tota vieti sa nu citoare diplome leopoldina, nici nu luase in mana vreodata macar unu ticalosu de Compendium juris patrii, prin urmare vorbia despre acestea lucruri că si orbulu din nascere despre coloare.

Grafulu Stef. Széchényi a fostu celu din teiu carele nante cu 35 ani a pusu degetulu pe ulcerile organismului municipal. Unu tiepetu durerosu se audi cativa ani prese tieră intrăgă. O luptă furioasa s'a incinsu inca si asupra acestei cestii mai anume intre Széchényi că reformatoru, Kossuth că revolucionari si frati grafi Deseövfy acestia din urma că strinsu conservativi. In Septembre de nume inselu alu anului 1842 gr. Ioanu Bethlen senioru ardelénulu si capulu opusetiunii mode rate incercase in Pest'a o impaciuire intre gr. Széchényi si advocatulu Kossuth, a fostu inse prese putintă. Se spune ca atunci ar fi disu gr. Széchényi catra gr. Bethlen dupa departarea lui Kossuth dintre ei: Acestu omu blastematu se se duca dr., eu nu vreau se mai am a face cu elu nimicu, ca este omu carele va pune tieră in flacari. — Széchényi a fostu bunu profetu.

La 1846 se scoulă br. Ios. Eötvös că midlocitoru si publică in Lipsi'a carteasă titulată Reform. Celea ce scrie br. Eötvös in acea carte in contra organizației municipale ungurești si pentru respundietatea ministratală isi au in parte mare valoarea loru pana in diu'a de astazi Br. Eötvös numescu constituția comitatelor fără nemerit: disorderne sistemata. Intră adeveru ca disordinea ce se incubase si se prefacuse in regula, nu mai era de suferit. Dietă ungură din 1848 s'a incercat a scôte ceva din acel amestecu de abusuri si blastemati si a improvizat articolii XVI si XVII, inse numai pentru de astazi pe mane. Se pare ca nici chiar lui K. Közl. nu placu acei articuli, pentru a precum vediuramu, elu propune altuceva.

Dela reformă radicală ce se va introduce in comitate (municipii, tienuturi) va depinde chiaru vieti națională a poporului tocmai pe atata, pre catu va depinde si dela o lege electorală, seu dōra si mai multu.

24 Oct. G. Baritiu.

Intrebări (preaplecate) catră dñii alegatori romani transilvani pentru dietă dela Pest'a.

Dietă ungură se redeschide in 19 Noembrie a. c. Dupa tōte cate au trecutu prese capetele noastre dela 1-a Ian. 1866 incăce si facia cu evenimentele de acum, ne luam văsă a intreba pe dñii alegatori: 1. Cându au slesu ei pentru dietă dela Pest'a, avut'au inaintea ochilor Diplomă leopoldina din 1692, Sanctiunea pragmatică din 1722—44, Diplomă imperat. din 20 Oct. 1860, articulii sanctiunati de monarhulu in an. 1863/4 si protestulu minoritatii, seu mai dreptu si dupa lege, votul partis dissidentis din dietă dela Clusiu? 2. Déca le-au avutu inaintea ochilor, cugetat'au ca potu sări prese ele? 3. Cerut'au dñii alegatori profesion de credintă politica dela dnii deputati alesi? 4. Déca o-au cerutu si li s'a impartasit, ne rugam prea frumosu, că se binevoiesca a o face cunoscuta prin oricare din cele patru foi politice romanesce, déca profesionă e scrisa romanesce, éra deosebita originalulu este in alta limba, se publice in cată o gazeta de aceeași limba, din care apoi se va traduce in romanesce. 5. Decumva dñii alegatori n'au cerutu nici o profesion de credintă dela dñii deputati alesi, apoi pentru acestu casu ne rugam in tota umilită, că acei dñii alegatori transilvani se nu'si pregeze a ne spune si noua cestorulalți, cu ce se poate si cu ce inetroutiunii au trasu pe acei deputati la Pest'a, pentru a asi se invetiamu si noi dela dñloru ceva mai multu decat' amu sciatu. 6. Sunt dñii alegatori determinati a'si tramite si acum deputatii, seu a'i rechiamă?

Dñii alegatori, seu inca dñii conducători ai dñloru ne-aru-indatora spre cea mai sincera multiamita, déca ne-aru onora ou vrennu respunsu pana catra 19 Nov. a. c.

Nu amu si cuteszatu nicio data a pune susu laudatiloru dñi alegatori acestea intrebări, déca n'amu avé inca din Iuliu scirea positiva dela Pest'a, cumca majoritatea dietei ungurene sustine de lucru nesupusu la nici o indoială, cumca in aceea este reprezentata pe deplinu atatu Transilvani'a prese totu, catu si tōte naționalitatile ei, adica si romani, prin urmare si fiacare din noi. —

UNGARIA. Pest'a 3. Nov. Cuprinsu de unu resimtu cu totulu deosebitu ve incunoscintiesu, ca rescriptul regescu pentru conchiamarea dietei Ungariei e datatu din 30 Oct., cum scrise c. Mailath presedintelui casei deputatilor Carolu de Szentiványi. Prin acelasi se conchiamă dietă Ungariei pre 19 Nov. Presedintele a si trasu cu datu 2 Nov. pre la fostii deputati scisorile conchiamătore la dieta, alu carorū cuprinse este armatoriul:

,Onorate Domnule deputati!

Esc. S'a cancelariulu aulicu Georgiu de Mailath prin scrisore oficială din 1 Nov. a. c. Nr. 15.895 m'a incunoscintiatu, cumca, dupace conspectele cele mai de aproape si publice arata ca epidemă ce in capitala si in unele alte parti ale tieri depradă cu furia, acuma a scadiutu fără din putere si se poate astepta cu securitate, cumca in scurtu timpu va incetă cu totulu, Mai. S'a c. r. apostolica, cu preanaltă rezoluție din 30 Oct. a. c. a binevoitul a conchiam-

mă pre 19 Nov. a. c. dietă imperială, ce eră prorogata cu induratul rescriptu din 24 Iunie a. c. Nr. 10.005.

Despre cuprinsul acestui gratiosu rescriptu regescu, m'a incunoscintiatu Esc. S'a cu rogară, că se impartasiesc pomenită pre inalta rezoluție membrilor casei deputatilor, si se punu la cale cele de lipsă, pentru a dietă imperială conformu cu parentescă intenție declarata Mai. Sale, se'si păta renope in diu'a defișta activitatea cea de parte batătoria. In urmarea acestei provocari oficiose te provoou Dle deputat, că se te infaciște pre 19 I. c. in liberă cetate regia Pest'a, că scaunul legal alu dietei imperiale, pentru continuarea consultarilor dietei.

Aceste litere conchiamătore se tramsa deadreptul la respectivii deputati, ér' pentru ceia a carorū domiciliu nu se scia, s'au tramsu la locul capitalu alu cercului de alegere.

Tōte provinciile monarchiei se bucura de dreptul autonomie sale că provincie sorori si coordinate in dreptul de statu, numai bel'a nostra Transilvani'a, cea mai fidela din tōte provinciile austriace, remasă terata si ér' înhatăta la Pest'a!

Suntemu cu animă inghetata, ca ómenii cei slabii de angeri voru veni ér' spre a legaliză osind'a maltratatei Transilvania, macar de s'ar deschide ochii alegatorilor, că se i desaprōbe in publicu, cumca ei nu representă neci opinionea, neci convictionile tramitatorilor de naționa s'a. —

,Debată din Vien'a, diurnalul inspirat si credintosu satelitu seu déca vreti, si antemergatoriu alu politicei conservatistilor, serbăsa intrarea Dlui br. de Beust in cabinetul austriacu cu urmatōrii comunicare oficioasa:

,Dupa tōte, cate vedi si audiu, eutediu a afirmă, ca cei trei barbati de statu Belcredi, Beust si Mailath se află in cea mai deplină cointelegeră in privința politicei, care va avea a urmă regimulu austriacu in afara că si inlatru. Nu poate si neci unu politiciu cu spiritu deajunsu, care se nu recunoscă, ca invorea cu Ungari'a e unu premergatoriu la orice acțiune, cu deosebire in se la ver-ce acțiune cu rezultatul pe terenul politicei esterne, si asia ar fi cu totulu de prisosu a mai accentuat si in specialu, cumca incordarile de invoiela ale cabinetului nostru facia cu Ungari'a prin intrarea bar. de Beust in ministeriu au castigatu numai unu inaintatoriu."

Acăstă ne poate servi de indreptariu in judecată despre starea cea confusa a politicei presentului, cu atat mai vertosu, cu catu ca br. Beust este o capacitate, care cu simpatie sale in Germania si Francia e singură in stare a consolidă amicitia in afara, iuse vedindui program'a vomu poté dice mai multu.

,Czas" publica din Vien'a o parere, ca Beust in politică interioară profită celu mai aprigă dualismu ad. uniune personala cu Ungari'a. —

CROATIA. Dupacum se pronuncia diurnalele, apoi dietă Croaciei va avea insurțul timpu alu sesiunii in focata luptă cu maghiaronii, cari misca tōte petrile in tōte partile — pentru proseliti la dualismu. — Entuziasmul patriotic si nationalul alu croatilor e demnă de tōta stimă si admiratiunea. Ei o mana de ómeni abia la vr'o 900 milii in totu regatulu reiese cu fundarea unei universitati, pentru care nu mai incetăsa a face colecte cu tōte ocasiunile. Asia se subscriseră in Esseg de curundu alte sume, si anumito Spisia dăde 500 fl., Berlié, Rukavina, Kolarié cate 100 fl. alti mai multi cate 50 fl. Modicum modico additum, magnum quid efficit. Pe romania: Multe picaturi facu balta mare. Ei vedu, ca fara universitate nu potu spera viatia si potere, ca numai sciuti'a e poterea aceea, care se luptă si mesura cu poterea ce o fortasa dreptul istoricu. —

AUSTRIA INFER. Vien'a 3 Nov. Ministrul din Saeson'a Beust intarită de Mai. S'a că ministru de externe si alu casei imperiale austriace, după ce depuse juramentul, apoi in 2 Nov. primi personalulu oficialilor ministeriali, ce i facura oficiose a presentare cu br. Meyenburg in frunte. Beust salută corpul ampliorilor dicundule intre altele, ca poliția ce o va urmă va fi o politica pacuită si ii monită, că se se feresea de pesimismu.

Vien'a 27 Oct. O brosura intitulată „Austria după batalia dela Sadova", care are de autore pe D. de Carneri, esita la Tendler in Vien'a pune la mirare pre multi, cari suntesc sorierile de mai nante ale autorului in „Telegrafulu" dela Gratz Carneri eră pana mai eri unu aspru operatoriu alu reconstituiri Austriai pre basea constitutionii din Februarie si priu conchiamarea sen. imp. si acum in brosura acăstă deodata se facă apostata mai vertosu după batalia dela Sadova si acum pledesa

pentru dualismu in contra germanilor federa-tivi progresisti, oari abia esira cu programul cunoscut la lumina si nu le mai aude nime versulu, ca cum ar fi inghiatatu cu profesiune cu totu, de care e peccatu, ca a disparutu asia de timpuriu depre orizontele confusiunii generali. Inse erá si nebunia a sperá dela o natiune suprematica mai multu, decat catu ne spune tristulu adeveru istoricu. Ei cu diversiuni de acestea vréu numai se insiele pe alte popore credule, pentrucá in lupt'a dualistioa séu trialistica se'si pótate stórcce supremati'a si asupra suprematistiloru. — Cine ambla pre petiérele sale si ingrigesc de viitorulu seu fara a se radimá in nalucoirele fiole trasaritórie si iute disperatórie ale politicei strategice, acela va avé viatia, de si adi amenintiata, dar' mane totusi respectata.

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 2 Nov. Astazi resosi Domnitorul Carol I. din calator'a dela Constantinopole. Pela 2 óre si diu-metate, cu tóte, ca oficialniente nu era avisata óra sosirei, totusi stratele erau pline de poporu, care salutá pre Domnitorul seu cu viue aclamari. La bariera Sierbanu Voda in fruntea consiliului comunulu, ai corporatiunilor, gener. guardiei nationale D. N. Golescu, prefectulu politiei, cavaleria, poporu sol. D. Sim. Mahaescu, locuitoriu de primariu pronuncià urmatóriile cuvinte de resalutare, dupa „Romanulu“:

„Mari'a T'a!

„In numele locuitoriloru capitalii venimus a felicitá pe Mari'a T'a de fericit'a s'a intórcere si a'ti esprime, Mari'a T'a, fericirea d'a te revedé in midilocul nostru.

Romanii, Mari'a T'a, au asicurarea ca dinastia Altetiei Tale va consolidá drepturile si libertatile patriei loru, care va deveni de acum inainte Bulevardulu Occidintelui, precum a desemnat-o unulu din Augustii sei protectori Mai. S'a imp. Napoleonu.

„Traiesca Mari'a T'a!

„Traiesca Romani'a!“

Mari'a S'a a terminat responsulu ce a adresat representantiloru capitalei, cu urmatóriile cuvinte:

„Lips'a mea de si a fostu scurta, anim'a mea a fostu totu cu voi.“

Ajungandu la palatu, Mari'a S'a a primitu felicitarile mariloru demnitari ai tierei, si a respunsu la cele ce i-au fostu adreseat de catra Em. S'a mitropolitalu, in modulu urmatoriu:

„Am fostu, Etninentia; la Constantinopole la scaunul bisericei ortodoxe, si m'am rugat pentru poporul romanu, pentru viitorul lui.“

Asta séra poporulu capitalei in mare numru a mersu la palatu, cu sute de tortie; si prin acel entusiasmu prin care poporul romanu a sciutu a se manifestá in statea rondu in facia Europei, a si afirmá si a'si ascurá s'ótea s'a, si pentru totudéuna de asta data prin domnia ereditaria a Altetiei Sale Regale Carolu I., a aclamatu prin mii de strigari unanime buuavenirea Mariei Sale.

Mari'a S'a a esit in balconulu dela palatu si a salutat poporul. Domnul primu ministru s'a coborit in capula scarii si a multu-mitu poporului din partea Mariei Sale, prin cativa cuvinte bine simtite.

Mari'a S'a apoi a binevoit u a face suptu-senatului onórea cea mare, de alu insaroiná a scrie in acesta fóia, astazi, urmatóriile linie din partea, si in numele Mariei Sale.

„Spune comerciantiloru si poporului capitalei din parte'mi, ca am iubit acésta natiune din momentulu candu am aflatu purtarea ei in tote ocasiunile; spune-le ca, devotatu toturor intereselor oeloru mari ale natiunii, nu voru crutiá nici unu momentu pentru a le satisfac; spune-le, ca de si pucinu timpu am lipsit din midilocul loru, anim'a mea a fostu necontentu aci; spune-i poporului ca-i multumesou pentru manifestarea acésta si ca acum ilu iubesou si mai multu.“ R.

— „Monitorul“ Romaniei continua a refera despre calator'a pr. Carolu, dupa depesie din Constantinopole 30 Oct.:

Astazi, Mari'a S'a, dupa ce a primitu una noua deputatiune trimisa de patriarchulu ecumenicu, si dupa ce a datu audiuntia la mai

multi romani si la mai multi straini, s'a dusu pe bordulu bastimentului cuiarasatu Mehmoudié. Primitu de A. S. marele amiralu, principale a asistat la trivog'a generala si la exercitiuri de focuri. Pe candu Mari'a S'a esia din bastimentulu Mehmoudié, una alta nava de resbelu saluta plecarea s'a cu una salva de artilerie. Mari'a S'a dupa acésta s'a dusu la palatulu Dolma-Bakce unde a oprit u caioulu seu si a transisuse se informez despre sanetatea principelui imperialu, care in ajun se espuse la una plóia repede pe timpulu revistei. Mari'a S'a s'a suitu apoi in tresura si a facutu visita ministriloru Americei, Sveziei, Spaniei, Persiei si Rusiei(?). Mari'a S'a a terminat diu'a print'una visita la giamii si museulu Ianiceriloru. Principale in-turnandu-se a gasit u la port'a palatului seu de resedintia cinci cai arabi de tota frumusetea, ce Maiestatea S'a imperiale i tramisee ca presentu. Una óra mai pe urma, E. S. Djemyl-Pasia anteiu adjutentu alu Sultanului, s'a presentat, din partea Maiestatii Sale, pentru a lua informatiuni despre sanetatea principelui.

Mane, se va celebrá la biseric'a St. Louis, unu servit u pentru odihna u sufleturui repausatului domnu Thouvenel. Mari'a S'a principale a datu ordine dlui Golescu, agentulu Romaniei, si colonelului Iarca, anteiu adjutantu, se'lui reprezente la acésta ceremonia funebra.

— Istor'a Principatelor romanesci nu mai pote arata unu altu actu politicu si de statu carele se se pótate asemenea cu celu consumat in dilele din Octobre 1866. Se pote dice cu totu dreptulu, ca Principatele romanesci incepdu dela mórtea tiranésca a lui Constantinus Basarabu Brancovanu si fug'a lui Dimitrie Cantemiru la Rusia, adica un'a intr'alta ca de 160 ani au avut u o viézia politica numai provisoria, précaria, nesigura, prin urmare fórte neplacuta. Alegere séu denumire, suzeranitate séu protectoratu, tóte era provisorie, tóte subminatóre de viézia politica si natiunala. Unirea definitiva a tierilor ou ajutoriulu unitati natiunale si re legi se, fundarea unui tronu ereditariu, recunoscerea acestuia atatu de catra Pórtă otomane, catu si de catre staturile europene, éca actulu, prin carele Principatele romanesci, acum Roman'a unita, au scapatu de celu mai blastematu provisoriu din cate s'au vediutu vrodata pe suprafaci'a Europei. De trei ori ferice moldavoromanii, déca ei voru potece a si conserva intregu si neatinsu aceea ce dupa osténala de 18 ani au oastigatu asié dicundu cu prea pucina versare de sange. B.

Foile publice din Bucuresci sunt pline cu descrierea calatoriei, primirei si re'ntócerii Domnitorului; totuodata ele se occupa barbatesce de alegeri la camer'a legislativa.

Scriitori private pe care le amu primitu dela Bucuresci din 3 Novembre n. ne aducu sciri, care credem u voru fi fórte placute pentru clas'a comerciala, cumca indata dela constatarea scirei cumca Domnitorul Romaniei este recunoscutu, creditulu incepdu a se desmorti, daraverile a se misca, capitalori a cercula. Éca ce este in stare de a produce stabilitatea politica a lucrurilor, éca pentruce ómenii sunt siliti a se interesa de trebilo politice, pentruce ele adesea taie afundu in pung'a si eosistint'a locuitorilor. Dupa asiediarea trebilor politice de n'ar fi lips'a relativa de cerealiu, ai vedé comercialul inca in cursulu acestui anu luandu unu sboru pres de multu dorit; se orede inse ca si asié trebile comerciale voru apuca unu altu aventu.

Intr'aceea justiti'a romanésca inca si face datori'a sa. Pana acum se affa inchisi cinci functionari, intre carii si fostulu prefectu de politia M. Margilomanu, cum si siepte oficii, totu pentru supresioni de bani publici. Mai sunt si altii dati in judecata criminale, éra cativa casieri departati din deregatorile loru. Faimosulu procesu alu amploiatului dela oficiulu statisticu a-nume Ioanu (nu Georgie) Petrescu si alu libraru Georgie Ioanido (bulgaru de natiune) inca totu mai deurge; s'a lamurit u inse o suma de 487 mii lei *) asupra loru, inse asia, ca de 240 mii lei s'a primitu la tipografi'a statului charthia mai multa de catu s'a prevediutu trebuint'a in bugetu, in catu de 1½ anu, zacu vre 12 mii risme neintrebuitate, éra restulu de bani adica

*) 15.200 galbeni séu preste 90 mii fl. v. a.

247 mii lei a fostu insielatu la companéla si la numerulu côleloru, éra ce se va fi insielatu la calitate, acésta nu se mai pote sci. Acea blasfematis a tientu mai bine de doi ani pana la Nov. 1865, inse si dupa aceea Ioanido mai astă midilocu de a infunda la tipografi'a statului charthia de a sa in suma de 49 mii lei cu calitatea contractului nouilor liferanti. — Acelea supresioni de bani causara natiunii inca si in alta privintia paguba mare. Ministrul afaerilor dinalintru voindu a restaura pagubele materiale a redusu o multime mare de tiparituri nu numai netrebnice, ci si neaparatu trebuințose, precum ari si de ecs. multe carti scolastice, de care se totu mai simte o mare lipsa. De altmintrea directiunea de acum a tipografiei la de acestea lucruri inca nu potepe nimicu. —

— Se aude, ca oficirulu de stabu Beldimanu, care inca fusese catva timpu prefectu de politia, este oitatu tocma dela Neapole unde si petrecea dile bune. Caus'a tragerii aceliasi in judecata se va afia mai tardiu.

— Caus'a lui Liebrecht inca totu nu s'a terminat. — B-nu.

ITALIA. Rom'a. Dóue alocutiuni tie-nute de SS. Pontificele romanu in consistoriu le imparti la cardinali. In cea de antia se plange Santi'a S'a asupra persecutiuniloru bisericei din partea regimului Italiei, condamna actele regimului italicu si totu bineouventa Itali'a. Protesta in contra usurpatianii provincieloru papale si in contra tendintielor revolutiunii de a face din Rom'a capital'a regatului; se dechira ca e gata a suferi pentru drepturile s. scaunu chiaru si mórtea, si, déca necesitatea va aduce cu sine, e gata a'si cautá securitatea intr'alta tiéra pentru a'si poté executá mai bine oficiulu apostolicu. In a 2-a alocutiune trage S. S'a luarea aminte la actele, care au de scopu a nimici catolicismulu in Rusia, dorindu, ca tiarulu se faca, ca persecutiunile catoliciloru se inceteze.

Florentia 28 Oct. Imprumutul na-tionalu de 300.000.000, din care erá se se plătesca 77.000.000, s'a solvit u inainte 172.000.000. Patriotismu italiano! —

Adausu la referad'a despre gramatica romano-maghiara de Octaviu Baritiu. Gramatic'a con-tiene 9 colu si pretiulu unui exemplario e 70 cr. v. a. La 10 exemplare se da unu gratis, si se affa la libraria din Naseudu a Dlui Teodoro Antonu. —

Domii prenumerant, cari pana acum inca nu tramsisa pretilu, se binevoiesca a nu mai amâna cu tramitera lui, cu atatu mai vertosu, ca timpulu creditare cerute a trecutu de multu si ne astama in strimtore cu pertarea speselor diurnalului. —

Eemplare din Gazeta se mai affa intregi dela inceputulu anului si se potu primi pre longa pretiulu prenumerationii.

Se primeșce prenumeratione de aci incolo si pre luna cu 1 fl. v. a. Ar fi timpulu se ne interesam cu totii mai multu de sustarea acestui diurnal, care cu devotamentul seu catra natiune si binele ei aspira a fi catu de caldurosu imbratiosiati in tote partile, si acésta totu in interesulu nationalu. —

Nr. 148/1866.

1-3

E d i c t u.

Ilie Dumitru din Firiza comitatulu Satu-mareliu gr. cat. in 1848 asentat la militia nerepresentanduse de atunci la muierea s'a Ioan'a, carea a miscatu procesu in contrai, prin acésta se provoca: ca intru unu anu dela datulu acestui publicari se se infatiosieze la acestu tribunalu matrimoniale, ca-ci altcum si fara densulu se voru decide cele prescrise prin legi in canone.

Din sesiunea trib. matrimoniale din Gherla tenuta la 23 Augustu 1866

Cursurile la bursa in 6. Nov. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 11 cr. v.
Augsburg	—	—	127 , 50 "
London	—	—	128 , 40 "
Imprumutul na-tionalu	—	59 ,	35 "
Obligatiile metalice vecchi de 5 %	66 ,	35 ,	"
Actiile bancului	—	714 ,	"
" creditului	—	150 ,	60 "

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANE GÖTT si fiu HENRIGU,